

А. А. Абдрахманов, Г. А. Шарипов, К. С. Даулетов

*Қазақстан Республикасы ТЖМ Мәлік Ғабдуллин атындағы Азаматтық қорғау
академиясы, Көкшетау, Қазақстан*

ХАЛЫҚТЫ ЖЕКЕ ҚОРҒАНУ ҚҰРАЛДАРЫМЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДЕГІ АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАУДЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ЖҮЙЕСІНІҢ АУМАҚТЫҚ КІШІ ЖҮЙЕЛЕРІН БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫНЫҢ ІС-ӘРЕКЕТТЕРІ

Аңдатпа. Бұл тақырыптың өзектілігі еңбек құқығы туралы заң әдебиеттерінде қорғаныс құралдарын беруді құқықтық реттеуге арналған жұмыстардың қазіргі заманғы қауіптерді ескере отырып реттелмегендігімен негізделген. Жұмыстың мақсаты-еңбек заңнамасының нормаларын және еңбек құқығының нормаларын қамтитын өзге де нормативтік құқықтық актілерді, халықты жеке қорғану құралдарымен қамтамасыз етуді регламенттейтін еңбекті қорғау жөніндегі жергілікті нормативтік актілерді зерттеу. Қазақстан Республикасында халықты жеке қорғану құралдарымен қамтамасыз ету қағидаларының оңтайлы нұсқасы келтірілген, сондай-ақ халықты радиациялық, химиялық және биологиялық қорғаудың қажетті деңгейіне қол жеткізу үшін жеке қорғану құралдарының қорларын жинақтау, сақтау және пайдалануды ұйымдастыру құралдарының қорларын даярлықта ұстау жөніндегі азаматтық қорғау органдарының басқару органдарының іс-қимыл алгоритмі ұсынылған.

Түйінді сөздер: азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесі, радиациялық қауіп, химиялық және биологиялық қорғау, жеке қорғану құралдары, халықты қамтамасыз етудің жеке қорғану құралдарының қорларын дайындықта ұстау, жеке қорғану құралдары.

Қазіргі жағдайда азаматтық қорғаныстың мемлекет пен оның азаматтарының бейбіт және соғыс уақытындағы қауіп-қатерлерден қауіпсіздігін қамтамасыз ететін аса маңызды мемлекеттік жүйе ретіндегі маңызы үнемі артып келеді және оның дайындығын арттыруды, жетілдіруді және дамытуды талап етеді.

Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау мемлекеттік жүйесінің негізгі міндеттерінің бірі техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар, өрттер, террористік актілер, әскери іс-қимылдар жүргізу кезінде немесе осы іс-қимылдар салдарынан қауіпті заттармен зақымдануды болғызбауға арналған жеке қорғану құралдарын құруға, сақтауға, пайдалануға және толықтыруға ұйымдастырушылық және әдістемелік басшылық ету болып табылады.

Азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің негізгі қағидалары төтенше жағдайлардан азаматтар мен қоғамға қауіптер мен залалды барынша азайту, сондай-ақ халықты және ұйымдарды болжамды және туындайтын төтенше жағдайлардың алдын алу бойынша қабылданатын шаралар туралы жария ету және хабардар ету болып табылады [1].

Азаматтардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мемлекеттің маңызды функцияларының бірі болып табылады, ол оны мемлекеттік саясаттың негіздерін, оның ішінде азаматтық қорғаныс саласындағы негіздерді қабылдау, Азаматтық қорғаныстың дайындық деңгейін қолдау және арттыру арқылы жүзеге асырады.

Осыған байланысты соңғы жылдары Қазақстан Республикасында азаматтық қорғанысты реформалау белсенді жүріп жатыр, оның ішінде әскери-саяси жағдайдағы өзгерістер, әскери қақтығыстардың ықтимал болжамды сипаты, сондай-ақ азаматтық қорғанысқа бейбіт уақыттағы міндеттерді жүктеуге байланысты.

Демек, халықты қорғау органикалық және бейорганикалық химия мен биологияның жаңа жетістіктері, өте улы авариялық-химиялық қауіпті радиоактивті заттар және физикалық принциптерге негізделген қарудың жаңа түрі негізінде жасалған улы заттардан қамтамасыз етілуі керек.

Қазақстан Республикасының азаматтық қорғаудың аумақтық кіші жүйесінің басқару органдары мен Күштерінің мақсаты бойынша іс-қимылдарға әзірлігін жетілдіру мақсатында басты міндеттердің бірі төтенше жағдайларға ден қою жүйесін жетілдіру болып табылады. Негізгі міндетті іске асыру үшін халықты радиациялық, химиялық және биологиялық қорғау жөніндегі іс-шараларды жетілдіру азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелері қызметінің басым бағыты болып саналады.

Халықты радиациялық, химиялық және биологиялық қорғауды қамтамасыз ету кезінде халықты қорғау жүйесін, сондай-ақ радиациялық, химиялық және биологиялық қорғаудың мынадай міндеттерін шешуге бағытталған ұйымдастырушылық, әлеуметтік-экономикалық, ақпараттық, құқықтық және өзге де шараларды ұдайы жетілдіру қажет:

- радиациялық, химиялық және биологиялық ластанумен бірге жүретін қауіпті жағдайды және төтенше жағдайлардың туындауын анықтау және бағалау;
- халықты бейбіт уақытта да, соғыс уақытында да қазіргі заманғы жеңіліс құралдарының әсер ететін факторларынан тікелей қорғау;
- техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың салдарын жою;
- бейбіт және соғыс уақытында халыққа қауіп төндірудің алдын алу және азайту.

Қауіпті кезеңдегі төтенше жағдайлардың көздері қауіпті объектілерде және қауіпті химиялық және биологиялық заттарды тасымалдау кезінде қауіпті техногендік оқиғалар болуы мүмкін.

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасында ықтимал қауіпті объектілерде ТЖ туындаған кезде халықты қорғаудың РХБ қажетті деңгейіне қол жеткізу үшін жеке қорғану құралдарымен қорларды жинақтауды, сақтауды және пайдалануды ұйымдастыру жөніндегі азаматтық қорғау органының іс-қимыл алгоритмі толық көлемде сәйкес келмейді.

Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес «Әскери қақтығыстар туындаған кезде жеке қорғаныс құралдарын пайдалану және азаматтық қорғаныс мүлкін құру, жинақтау және уақтылы жаңарту азаматтық қорғаныстың іс-шаралары ретінде» ұйғарым жасалды [1].

Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілерінде халықты жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз ету процестерін реттейтін азаматтық қорғаныс мүлкі айқындалған [2].

Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың орталық және жергілікті атқарушы органдарында азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі құрылымдық бөлімшелер уәкілетті органмен және оның

ведомствосының аумақтық бөлімшелерімен бірлесіп қорларда жеке қорғану құралдарын жинақтауды, оларды бөлуді және сақтаудың белгіленген мерзімі өткеннен кейін кәдеге жаратуды жоспарлайды [3].

Жеке қорғану құралдарының қорларын жинақтау, сақтау және пайдалану іс-шараларын жоспарлауды жүзеге асыру үшін азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелері органының мынадай іс-қимыл алгоритмін көздеу қажет, атап айтқанда:

А. Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың атқарушы органдарының құрылымдық бөлімшелері азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органмен бірлесіп қорлардағы (резервтердегі) жеке қорғаныс құралдарының номенклатурасы мен көлемін айқындасын;

В. Аумақтық және жергілікті атқарушы органдардың, сондай-ақ азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі құрылымдық бөлімшелердің немесе жекелеген қызметкерлердің өз қорларындағы (резервтеріндегі) номенклатураны және қажетті қорғау құралдарының санын айқындау жөніндегі азаматтық қорғаныс жөніндегі санаттарға жатқызылған ұйымдарда жұмысын ұйымдастыру;

С. Контрафактілік өнімді сатып алуды және бюджет қаражатын тиімсіз пайдалануды болдырмау мақсатында ұйымдардың республикалық немесе аумақтық мұқтаждар үшін өнімді жеткізуге шарттар жасасуына бақылауды жүзеге асыру жөніндегі жұмысты ұйымдастыру;

Д. Контрафактілік өнім анықталған жағдайда заңнамаға сәйкес шаралар қабылдау үшін ішкі істер органдарына, прокуратураға және басқа да қадағалау органдарына ақпарат жіберілсін;

Е. Зертханалық сынақтарды дұрыс орналастыруды, сақтауды және уақтылы жүргізуді, сондай-ақ қорғау құралдарының мазмұны мен пайдаланылуына бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыруды ұйымдастыру.

Халықты жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз етуді жоспарлау үшін мынадай бастапқы деректер қажет:

1) облыстың, қалалар мен аудандардың халық саны туралы, оның ішінде жас санаттары бойынша статистикалық деректер;

2) қорларда қорғау құралдарының болуы туралы мәліметтер;

3) халықты, жұмысшылар мен қызметшілерді қамтамасыз ету үшін қорғау құралдарына қажеттілікті есептеу;

4) жеке қорғаныс құралдарын қоймалардан беру пункттеріне тиеуді және әкетуді қамтамасыз ету үшін күштер мен құралдарды (тиеу-түсіру командалары мен саны мен маркалары бойынша автокөлік) бөлу туралы мәліметтер;

5) арнайы қорғау құралдарын беру пункттерінің саны мен мүмкіндіктері және оларды қалалар мен аудандарда орналастыру орындары туралы мәліметтер;

6) уақыт есебі: меншік нысанына қарамастан ұйымдардың автокөлігіндегі қоймалардан мүлікті тиеуге, қоймалардан жеке қорғаныс құралдарын беру пункттеріне жеткізуге және оны жинақтау, сақтау және беру пункттерінен халыққа беруге;

7) қойма үй-жайларының алушыға белгіленген мерзімде арнаулы қорғау құралдарын тиіп-жөнелту және беру жөніндегі мүмкіндіктері.

Қорларды құру үшін арнайы қорғаныс құралдарының нақты маркасын (моделін) таңдау әскери қақтығыстар кезінде немесе осы қақтығыстар мен аса қауіпті сценарийлер бойынша дамитын сипаттағы РХБ төтенше жағдайлары салдарынан туындайтын зақымдаушы факторларды болжау нәтижелері бойынша жүзеге асырылады.

Бұл ретте қорғау құралдары бірінші кезектегі және эвакуациялық іс-шараларды жүргізу үшін қажетті уақыт ішінде адамның зақымдану қаупін болдырмауға, мақсаты мен қорғаныш қасиеттері бойынша әмбебап болуға кепілдік берілуі тиіс.

Толық көлемде әзірленген жоспарлау құжаттары қорларды екі данада жасайтын орган (ұйым) басшысының шешімімен бекітіледі. Бірінші данасы орындаушыда қалады, ал екіншісі азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелеріне жіберіледі.

Қорғау құралдары бейбіт уақытта әзірленетін және тиісті деңгейдегі азаматтық қорғаныс бастығы бекітетін және күшті әсер ететін улы заттардың шығарылуына байланысты ТЖ туындаған жағдайда қолданысқа енгізілуі мүмкін "материалдық-техникалық құралдарды қорлардан бөлу және беру жоспарына" сәйкес халық үшін көзделген [4].

Жоспар формулярды машинкамен басылған түрде әзірлеуді және құрылымдық жағынан төрт бөлімді қамтуды көздеуге міндетті:

1. Бірінші бөлім кесте түрінде әзірленеді, онда жеке қорғаныс құралдарының атауы көрсетіледі, материалдық-техникалық құралдар резервінің құрамындағы заттар 1-кестеде келтірілген.

1-кесте 20__ жылғы 1.01 жағдай бойынша қоймаларда материалдық-техникалық құралдар резервінің құрамында ЖҚҚ болуы

№ р/с	Жеке қорғану құралдарының атауы	Саны дана
1	Ересек тұрғындарды улы және күшті әсер ететін улы заттардан қорғауға арналған азаматтық фильтрлі противогаздар	
2	1,5 жасқа дейінгі балалардың тыныс алу мүшелерін жеке қорғау құралдары	
3	Мектеп жасына дейінгі балалардың тыныс алу мүшелерін жеке қорғау құралдары	
4	Оқушылардың жеке тыныс алу мүшелерін қорғау құралдары	
5	Радиоактивті заттардан қорғауға арналған респираторлар	
6	Өзін-өзі құтқарушы сүзгілер	

2. Екінші бөлім қоймалар мен жауапты сақтау пункттерінің атауы, оларды орналастыру пункттері, осы объектілерден мүлік алуға тиіс қалалар мен аудандардың атауы және номенклатураға сәйкес осы елді мекендер бойынша бөлуге жататын мүліктің саны көрсетілетін кесте түрінде әзірленеді (2-кесте).

Кесте 2 – Қалалар (аудандар) бойынша материалдық-техникалық құралдар резервінің құрамынан арнайы қорғау құралдарын бөлу көлемі

Қойманың атауы	Орналасу орны	Осы объектілерден ЖҚҚ алуға тиіс қалалардың, аудандардың атауы	Жеке қорғану құралдарының саны						
			Күшті әсер ететін улы заттардан қорғауға арналған сүзгі түріндегі тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары	Білім алушыларға арналған тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары	Мектеп жасына дейінгі балаларға арналған тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары	1,5 жасқа дейінгі балаларға арналған тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары	Радиоактивті заттардан қорғауға арналған респираторлар	Өзін-өзі құтқарушы сүзгілер	

3. Үшінші бөлім қоймалар мен оларды орналастыру пункттері айқындалған 3-кесте түрінде әзірленеді; қорғаныс құралдарын алушылардың атауы, олардың қалалар мен аудандарға тиесілігі; оларға номенклатура бойынша қаражат берудің атауы мен саны; арнайы қорғау құралдарын беру уақыты және оларды қоймалардан тиеу және әкету үшін бөлінетін күштер мен құралдар.

Кесте 3 - Қоймалардан материалдық-техникалық құралдар резервінің құрамынан қорғау құралдарын беруді ұйымдастыру

Қойманың атауы және орналасқан жері	ЖҚҚ алушылардың атауы (олардың қалалар мен аудандарға тиесілігі)	Номенклатура бойынша берілетін ЖҚҚ атауы мен саны						Беру уақыты (басы соңы)	ЖҚҚ тиеу және әкету үшін бөлінетін күштер мен құралдар	
		Күшті әсер ететін улы заттардан қорғауға арналған сүзгі түріндегі тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары	Білім алушыларға арналған тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары	Мектеп жасына дейінгі балаларға арналған тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары	1,5 жасқа дейінгі балаларға арналған тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары	Радиоактивті заттардан қорғауға арналған респираторлар	Өзін-өзі құтқарушы сүзгілер		автокөлік	тиеу командалары

4. Төртінші бөлім сондай-ақ кесте түрінде әзірленеді, онда мүлікті алатын қалалар мен аудандар, беру мерзімдері, берілетін мүліктің атауы мен саны; беру пункттерін орналастыру орындары, олардың өткізу қабілеті және жұмыстарды қамтамасыз ету үшін тартылатын жеке құрам мен техниканың саны көрсетіледі (4-кесте).

Кесте 4 – Беру пункттерінен халыққа ЖҚҚ беруді

ЖҚҚ алатын қалалармен аудандар	ЖҚҚ беру пункттерін орналастыру орны	Беру мерзімі	Өткізу қабілеті ЖҚҚ беру пункттері	Номенклатура бойынша берілетін ЖҚҚ атауы мен саны					ЖҚҚ тиеу және әкету үшін бөлінетін күштер мен құралдар		
				Күшті әсер ететін улы заттардан қорғауға арналған сүзгі түріндегі тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары	Білім алушыларға арналған тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары	Мектеп жасына дейінгі балаларға арналған тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары	1,5 жасқа дейінгі балаларға арналған тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары	Радиоактивті заттардан қорғауға арналған респираторлар	Өзін-өзі құтқарушы сүзгілер	автокөлік	тиеу командалары

Жоспарға мынадай қосымшалар көзделеді:

1) 1: 200 000 масштабтағы картада әзірленетін «Материалдық-техникалық қамтамасыз ету қоймаларынан ЖҚҚ шығару жоспарын» тиісті деңгейдегі азаматтық қорғаныс бастығы бекітеді.

Осы құжатта:

- a) қоймаларды орналастыру орындары;
- b) автомобиль колонналарының қалалар мен ауылдық аудандардан қоймаларға дейінгі қозғалыс маршруттары және олардың бастапқы шептерден өту уақыты;
- c) қоймалардың мүлкін беру (алу) кестесі;
- d) байланысты ұйымдастыру және басқару схемасы;
- e) қойма қызметкерлерін хабардар ету схемасы;

f) жергілікті атқарушы органдардың, азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерінің басқару органдарының, кәсіпорындар мен ұйымдардың басқару пункттері және басқа да мәліметтер.

2) Халықты, қалаларды және ауылдық аудандарды қорғау құралдарын қамтамасыз ету және беру жоспарлары 1:50 000 масштабтағы картада әзірленеді.

Жұқтырудың ықтимал аймақтарында тұратын халықты қамтамасыз ету үшін орталық және жергілікті атқарушы органдар жинайтын жеке қорғаныс құралдарының қорлары уақтылы беру мақсатында контейнерлік үлгідегі стационарлық және жылжымалы қоймаларда сақталуы мүмкін. Төтенше жағдайлар кезінде ЖКҚ халықты қамтамасыз етуді ұйымдастырушылық-әдістемелік басқаруды азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті орган және оның аумақтық бөлімшелері жүзеге асырады [5].

Қазақстан Республикасында халықты жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз ету қағидаларын оңтайландыру азаматтық қорғау органдарының басқару органдарының жеке қорғаныс құралдарының қорларын жинақтау, сақтау және пайдалануды ұйымдастыру құралдарының қорларының дайындығын қолдаудағы іс-қимыл алгоритмін әзірлеу жолымен төтенше жағдайларда халықты қорғау деңгейін арттырады.

Әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасы. ҚР Заңы. Азаматтық қорғау туралы: 2014 жылғы 11 сәуірдегі, № 188-V қабылданды.

2. «Азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 6 наурыздағы № 190 бұйрығына сәйкес жүзеге асырылады.

3. Әбдірахманов А. А., Кондрашин Ф. П., Мендыбаев М. А. Қорғаныс саласындағы мамандарды даярлау үшін алаңның оқу орындарын техникалық жабдықтаудың ұтымды нұсқасының негіздемесі // Азаматтық қорғаудағы ғылым мен білім. – 2022. – № 1 (45). – Б. 18-28.

4. МЕМСТ Р 12.4.279-2012 ЕҚСЖ. Тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдары. Таңдау, қолдану және техникалық қызмет көрсету бойынша ұсыныстар.

5. Әбдірахманов А. А., Кольцов Г. И., Ермаков С. И. Қазақстан Республикасында халықты жеке қорғану құралдарымен қамтамасыз ету жөніндегі жоспарлау құжаттарын жетілдіру туралы // Азаматтық қорғаудағы ғылым мен білім. – 2022. – № 2 (46). – Б. 19-26.

References

1. Respublika Kazakhstan. Zakon RK. O grazhdanskoj zashchite: prinyat 11 aprelya 2014 goda, № 188-V ZRK.

2. Ob utverzhdenii Pravil organizacii i vedeniya meropriyatij grazhdanskoj oborony: utv. Prikazom Ministra vnutrennih del Respubliki Kazakhstan ot 6 marta 2015 goda, № 190.

3. Abdrahmanov A. A., Kondrashin F. P., Mendybaev M. A. Obosnovanie racional'nogo varianta tekhnicheskogo osnashcheniya uchebnyh mest ploshchadki po podgotovke specialistov v oblasti RHB zashchity // Nauka i obrazovanie v grazhdanskoj zashchite. – 2022. – №1(45). – S.18-28.

4. GOST R 12.4.279-2012 SSBT. Sredstva individual'noj zashchity organov dyhaniya. Rekomendacii po vyboru, primeneniyu i tekhnicheskomu obsluzhivaniyu.

5. Abdrahmanov A. A., Kol'cov G. I., Ermakov S. I. O sovershenstvovanii planiruyushchih dokumentov po obespecheniyu naseleniya sredstvami individual'noj zashchity v Respublike Kazakhstan // Nauka i obrazovanie v grazhdanskoj zashchite. – 2022. – № 2 (46). – S. 19-26.

А. А. Абдрахманов, Г. А. Шарипов, К. С. Даулетов

*Академия гражданской защиты имени Малика Габдуллина МЧС Республики Казахстан,
Кокшетау, Казахстан*

ДЕЙСТВИЯ ОРГАНОВ УПРАВЛЕНИЯ ТЕРРИТОРИАЛЬНЫХ ПОДСИСТЕМ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СИСТЕМЫ ГРАЖДАНСКОЙ ЗАЩИТЫ В ОБЕСПЕЧЕНИИ НАСЕЛЕНИЯ СРЕДСТВАМИ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ

Аннотация. Актуальность данной темы обоснована тем, что в юридической литературе по трудовому праву работ, посвященных правовому регулированию выдачи защитных средств населению не регламентирован с учетом современных опасностей. Цель работы – исследовать нормы трудового законодательства и иные нормативные правовые акты, содержащие нормы трудового права; локальные нормативные акты по охране труда, регламентирующие обеспечение население средствами индивидуальной защиты. В статье приведен оптимальный вариант правил обеспечения населения средствами индивидуальной защиты в Республики Казахстан, а также предложен алгоритм действия органов управления органов гражданской защиты по поддержанию в готовности запасов средств накопления, хранения и организации использования запасов средств индивидуальной защиты для достижения необходимого уровня радиационной, химической и биологической защиты населения.

Ключевые слова: государственная система гражданской защиты, радиационная опасность, химическая и биологическая защита, средства индивидуальной защиты, поддержание в готовности запасов средств индивидуальной защиты обеспечения населения, средства индивидуальной защиты.

A. A. Abdrakhmanov, G. A. Sharipov, K. S. Dauletov

*Malik Gabdullin Academy of Civil Protection of the MES of the Republic of Kazakhstan,
Kokshetau, Kazakhstan*

ACTIONS OF MANAGEMENT BODIES OF TERRITORIAL SUBSYSTEMS OF THE STATE CIVIL PROTECTION SYSTEM IN PROVIDING THE POPULATION WITH PERSONAL PROTECTIVE EQUIPMENT

Abstract. The relevance of this topic is justified by the fact that in the legal literature on labor law, works devoted to the legal regulation of the issuance of protective equipment to non-settlement are not regulated taking into account modern dangers. The purpose of the work is to investigate the norms of labor legislation and other normative legal acts containing norms of labor law; local regulations on labor protection regulating the provision of personal protective equipment to the population. The article presents the optimal variant of the rules for providing the population with personal protective equipment in the Republic of Kazakhstan, and also suggests an algorithm for the action of the management bodies of civil protection bodies to maintain stocks of means of accumulation, storage and organization of the use of stocks of personal protective equipment to achieve the necessary level of radiation, chemical and biological protection of the population.

Key words: state system of civil protection, radiation hazard, chemical and biological protection, personal protective equipment, maintenance of stocks of personal protective equipment for the population, personal protective equipment.

Авторлар туралы мәлімет / Сведения об авторах / Information about the authors

Арман Айтмухаметұлы Абдрахманов – әскери ғылымдарының кандидаты, Қазақстан Республикасы ТЖМ Мәлік Ғабдуллин атындағы Азаматтық қорғау академиясының азаматтық қорғаныс және әскери дайындық кафедрасының бастығы. Қазақстан, Көкшетау, Ақан Сері көшесі, 136. E-mail: arman201079@gmail.com

Ғабит Әубәкірұлы Шәріпов – техника ғылымдарының кандидаты, Қазақстан Республикасы ТЖМ Мәлік Ғабдуллин атындағы Азаматтық қорғау академиясының Азаматтық қорғаныс және әскери дайындық кафедрасының доценті. Қазақстан, Көкшетау, Ақан Сері көшесі, 136. E-mail: emersharipov@mail.ru

Карімжан Сайранбекұлы Даулетов – Қазақстан Республикасы ТЖМ Мәлік Ғабдуллин атындағы Азаматтық қорғау академиясының азаматтық қорғаныс және әскери дайындық кафедрасының оқытушысы. Қазақстан, Көкшетау, Ақан Сері көшесі, 136. E-mail: karim_dauletov@mail.ru

Абдрахманов Арман Айтмухаметович – кандидат военных наук, начальник кафедры гражданской обороны и военной подготовки Академии гражданской защиты имени Малика Габдуллина МЧС Республики Казахстан. Казахстан, Кокшетау, ул. Акана Серэ, 136. E-mail: arman201079@gmail.com

Шарипов Габит Аубакирович – кандидат технических наук, доцент кафедры гражданской обороны и военной подготовки Академии гражданской защиты имени Малика Габдуллина МЧС Республики Казахстан, Казахстан, Кокшетау, ул. Акана Серэ, 136. E-mail: emersharipov@mail.ru

Даулетов Каримжан Сайранбекович – преподаватель кафедры гражданской обороны и военной подготовки Академии гражданской защиты имени Малика Габдуллина МЧС Республики Казахстан. Казахстан, Кокшетау, ул. Акана Серэ, 136. E-mail: karim_dauletov@mail.ru

Arman A. Abdrakhmanov – Candidate of Military Sciences, Head of the Department of Civil Defense and Military Training of the Malik Gabdullin Academy of Civil Protection of the MES of the Republic of Kazakhstan. Kazakhstan, Kokshetau, 136 Akan Sere str. E-mail: arman201079@gmail.com

Gabit A. Sharipov – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor of the Department of Civil Defense and Military Training of the Malik Gabdullin Academy of Civil Protection of the MES of the Republic of Kazakhstan. Kazakhstan, Kokshetau, 136 Akan Sere str. E-mail: emersharipov@mail.ru

Karimzhan S. Dauletov – Sayranbekovich is a teacher of the Department of Civil Defense and Military Training of the Malik Gabdullin Academy of Civil Protection of the MES of the Republic of Kazakhstan. Kazakhstan, Kokshetau, 136 Akan Sere str. E-mail: karim_dauletov@mail.ru